

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Tarja Pajunen

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Tarja Pajunen	sosiaalipoliittinen asiantuntija	040 574 7515	tarja.pajunen@elakkeensaajat.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimitilimessä

Vastaajien määrä: 1

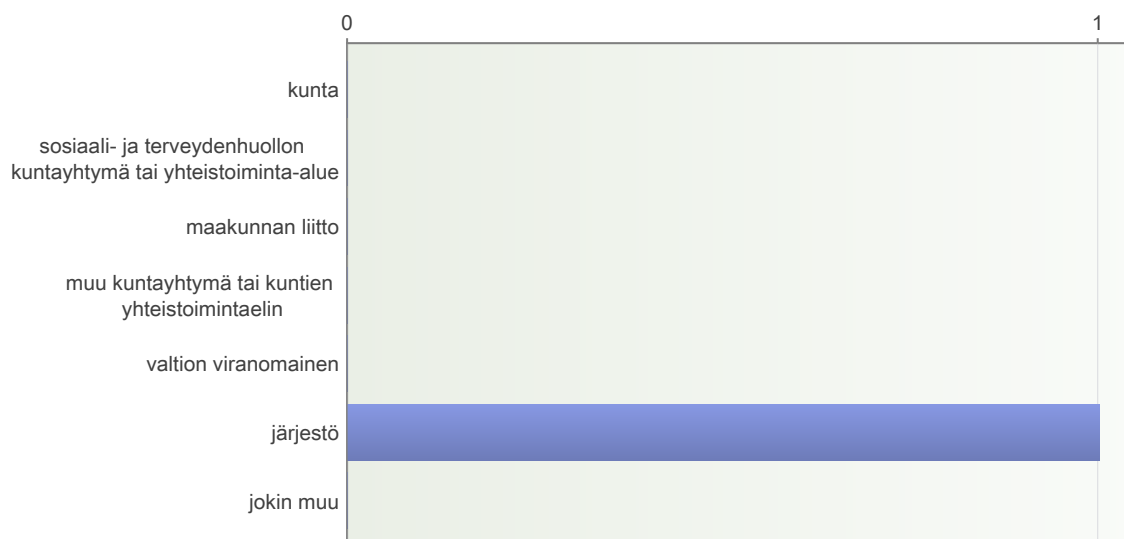
05.02.2016
----

5. Toimielimen nimi

Ei vastauksia.

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Ei vastauksia.

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Ei vastauksia.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia
Ei vastauksia.

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?
Ei vastauksia.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?
Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.
Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?
Ei vastauksia.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä?
Vastaajien määrä: 1

- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL on 1962 perustettu valtakunnallinen keskusjärjestö ja toimii eläkkeensaajien edunvalvojana sosiaalisen ja taloudellisen oikeudenmukaisuuden toteuttamiseksi. Liitto tarjoaa edunvalvonnan lisäksi monipuolista toimintaa ja mielekkäät toimintaraamit 15 piirijärjestölleen ja 346 alueelliselle yhdistykselle ympäri maata, joissa toimii 82 000 jäsentä.

EKL haluaa kiinnitettävän huomiota lain valmistelussa vanhuspalveluiden turvaamiseen ja asemaan tulevaisuudessa. Vanhuspalvelut ovat tyypillisesti lähipalveluja. Ikääntyneen mahdollisimman hyvän arjen ja toimintakyvyn säilymisen ja ylläpitämisen näkökulmasta EKL eläkkeensaajien edustajana muistuttaa vanhuspalvelujen kehittämisen edellyttävän syvällistä analyysiä ja keskustelua toteutuakseen parhaalla mahdollisella tavalla huomioiden ikääntyneiden kasvava määrä. Järjestöjen laajaa asiantuntemusta ja kokemusta tulee hyödyntää tässä työssä.

Sote-uudistuksessa tulee varmistaa peruspalvelujen yhdenvertainen saatavuus eri puolilla Suomea. Ikääntyvillä on oltava yhtäläiset, tasa-arvoiset ja toimivat mahdollisuudet saada sote- ja muut lähipalvelut riittävän läheltä ja hyvien kulkuyhteyksien päästä. Erityisesti harvaan asutuille seuduille tulee luoda uusia palvelujen järjestämistapoja täydentämään tärkeitä lähipalveluja. Selvityshenkilö Tarasti toteaa valtiovarainministeriön julkaisussa 3/2016, että käytettävästä aluejaosta riippumatta julkiset palvelut on oltava saavutettavissa yhdenmukaisesti, yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi.

Vanhuspalvelujen asema ja tosiasiallinen toteutuminen on kuitenkin pohdittava ja määriteltävä huolella. Mitkä

ovat esimerkiksi ne vanhuspalvelut, jotka voivat toteutua kuntien vastuulla myös jatkossa.

Ikäihmisille on taattava riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut. Soten hallintorakenteista puhuttaessa on keskityttävä siihen, että ikäihmisten sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ovat määrältään riittäviä, laadukkaita ja kohtuullisen hintaisia. Erityisesti taloudellisesti vaikeina aikoina on pidettävä huolta kaikkein heikoimmassa asemassa olevista. Ikäihmisten elämän laatua ja arjen sujuvuutta voidaan edistää varmistamalla heille kohtuullinen toimeentulo ja riittävät, helposti saavutettavissa olevat palvelut. Tämä on huomioitava tulevassa sote – uudistuksessa. Asiakasmaksujen tulee olla kohtuullisia ja maksukattojen yhdistämisen mahdollisuuksiin tulee paneutua. Asiakasmaksuihin ei tule osoittaa enää lisäsäästöjä.

Vanhuspalvelulain on täsmennetty pitkäaikaisen laitoshoidon edellytyksiä (1351/2014) ”Kunta voi vastata iäkkään henkilön palvelutarpeeseen pitkäaikaisella laitoshoidolla vain, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai asiakasturvallisuuden tai potilasturvallisuuden liittyvät perusteet”. On siis erityisen tarpeen se, että vanhuspalveluiden järjestäminen on mahdollisimman lähellä. On tärkeää tuntee paikallisesti ikääntyneen arkea ja paikallisia oloja, yksilön toimintakyvyn ylläpitämisen ja kotona asumisen todellisen kehittämisen ja tukemisen mahdollisuuksia, jotta voidaan ennaltaehkäistä esimerkiksi laitoshoidon tarvetta.

Osana vanhuspalvelulain toimeenpanoa asetettiin STM:n asiantuntijatyöryhmä Risto Pelkosen johdolla. Yksitoista teesiä ikääntymisestä (STM muistio 26.8.2015) muistiossa todetaan ympärivuorokautisesta hoidosta: hoitoon pääsyn kriteerien tulee olla samat kaikille sosiaalisesta asemasta tai asuinpaikasta riippumatta. Vastuun tulee olla kunnalla. Todetaan myös, että tutkimusten, geriatrisen kokonaisvaltaisen arvioinnin ja hoidon tulee toteutua ripeästi. On pohdittava kuinka tämä voi toteutua suuren itsehallintoalueen kaukaisella ohjauksella ilman tietämystä paikallisesta tarpeesta tai tilanteesta. Kun hallitusohjelma korostaa kotihoidon ensisijaisuutta ja samanaikaisesti vanhusten laitoshoidon vähentämistä, kasvaa vielä nykyistäkin suuremmaksi kuntatasoinen lähipalvelujen hallinnointi ja lähellä ihmistä olevat tarpeet, niiden tunnistaminen ja tarpeisiin vastaaminen.

Tarasti esittää maakuntavaltuuston tehtäväksi julkisten palvelujen saatavuuden turvaamisen alueellaan. Hän esittää, että kaikilla tulevilla maakunnilla on oltava yhdenmukaiset tietojärjestelmät ja yksi yhteinen asiakaspalvelukeskus. Esitys sisältää maakuntaviraston vastuulle tulevan asiakkaiden palvelutarpeen vastaamisen paikan päällä tai etäpalvelun välityksellä. Tämä herättää huolta, koska huomioitavaa on, että osa ikääntyneistä ei käytä tai kykene käyttämään sähköisiä palveluja. Heidän palvelujen saatavuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja turvata ne myös tulevassa uudistuksessa.

Sote – uudistuksen suunnitelmaluonnoksissa esitetään sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon tehtävien siirtämisestä maakuntahallinnon vastuulle. Tarasti on kuitenkin valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistamisselvityksessään jättänyt sote – uudistuksen ulkopuolelle. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus vaatii kuitenkin asiaan paneutumista mitä pikaisemmin.

Liitto haluaa muistuttaa vanhusneuvostojen toiminnan ja edellytysten turvaamisesta uusilla itsehallintoalueilla. Kuntatasoiset vanhusneuvostot tulee säilyttää ja kehittää edelleen.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Ei vastauksia.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Ei vastauksia.